

Psalm 137

Nad rzekami Babilonu
tam siedzieliśmy i tam płakali
na wspomnienie Syjonu.

Na wierzbach tej krainy
zawiesiliśmy lutnie.

Bo zażądali od nas gnębiciele
słów pieśni domagali się radości

śpiewajcie dla nas jałą pieśń
syjońską

O jakże śpiewać nam pieśń Pańską
na obcej ziemi.

Jeśli zapomnę ciebie Jeruzalem
niech zapomniana będzie ma prawica
niech przyłgnie język mój do
podniebienia

jeśli nie wspomnę ciebie

jeśli nie wzniosę cię o Jeruzalem

nad każdą radość w życiu.

tłumaczyła Anna Kamińska

14 -16 grudnia '94
ul.Grodzka 34
Lublin

דאס יידישע לובלין

ŻYDZI LUBELSCY

Towarzystwo Opieki nad Pamiątkami
Kultury Żydowskiej
Muzeum Lubelskie "Zamek"
Młodzieżowy Dom Kultury nr 2

T e a t r **NN**
CENTRUM KULTURY 20-112 LUBLIN GRODZKA 34

Za Bramą Żydowską
w krętym zaułku
stoi śpiewak uliczny i śpiewa...
Śpiewa o podniesionej prawicy Mojżesza,
o nienawiści, która nie daje światu spokoju,
o Bogu, który stworzył miłość,
o ziemi Micraim
i wszystkich jej plagach,
o skargach wiecznie głodnych dzieci,
o ostatnich ciężkich zawieruchach,
o synach, którzy giną w odległych stronach,
o matkach w żalobnych strojach.
A po chwili oddechu wypłakuje dalej
swoje tryskające bólem,
krzyczące i przeraźliwe,
wstrzymujące dech w piersiach
żydowskie pieśni
o niewysychających łzach narodu
i nieginącej tęsknocie
za Jerozolaim,
za Jerozolaim.

Za Bramą Żydowską
w krętym zaułku
stoi wielki tłum i słucha...
Ale śpiewak, który jest ślepy
nie widzi.
A śpiewak, który śpiewa
nie słyszy.
Nie widzi, że źli odwracają oczy,
Nie zauważa że nie rozumieją bólu.
Nie widzi, że pośród tych wszystkich Bożych Dzieci
między złymi, którzy podążają fałszywymi drogami
i dla swojej korzyści frymarczą własnym narodem,
są także dobrzy i sprawiedliwi.
A wszyscy mądrzy i łagodnego serca
drżącą rękę podnoszą do oczu
jakby mówił on błogosławieństwo,
jakby ślepy śpiewak był
wybranym i posłanym przez Boga:
głosicielem prawdy, piewcą prawdy,
oskarżycielem i sędzią
w obcym kraju....

Za Bramą Żydowską
w krętym zaułku
stoi śpiewak uliczny i śpiewa...

Adolf Donath

Projekt realizowany dzięki środkom:

**Urzędu Miejskiego w Lublinie
Fundacji Kultury
Hotelu "UNIA" w Lublinie**

SPOTKANIA KULTUR

POD HONOROWYM PATRONATEM PREZYDENTA MIASTA LUBLINA

Biurow organizacyjne:
Teatr NN
20-112 Lublin
ul. Grodzka 34
tel/fax 258-67

.....Musimy obudzić duchy wielkich ludzi, którzy kiedyś tu żyli i działali, przywołać w pamięci ich czyny i cierpienia i wraz z nimi zwiedzać zaułki, domy i synagogi.....

.....A synagog jest w Mieście Żydowskim wiele, niemal tak wiele jak kościołów na Starym Mieście. Niemal w każdym domu jest bożnica lub bethamidrasz, przy którym zwykle mieści się także cheder. Rano i wieczorem zbierają się tutaj pobożni, cały dzień siedzą tu dzieci i słuchają z ust nauczyciela "słowo boże". Tutaj w ciemnych i nie wietrzonych pomieszczeniach, od rana do późnego wieczora malcy studiują Pismo i Talmud monotonna wyśpiewując święte wersety. Ich śpiew rozbrzmiewa daleko na ulicy i razem ze zgłębieniem ulicznym, krzykami tandeciarzy i sprzedawców, głosami targujących się kobiet i turkotem wozów nadaje żydowskiej ulicy swoisty koloryt....

prof. Majer Bałaban
"Żydowskie Miasto w Lublinie"

.....Lublin to miejsce bardzo ważne dla naszej tradycji. Tu w Jesziwie rozkwitła tak wspaniale piękna sztuka nauki o prawie. Przez wieki Polska była domem dla wielu pokoleń Żydów. Ich tradycja, kultura i historia są także częścią naszej własnej historii.....

Israel Meir Lau - główny rabin Izraela
sierpień 1994

Żydzi Lubelscy

Program Spotkań Lublin 14 -16 grudnia 1994

14 grudnia (środa)

godz. 1700 - inauguracja (Symcha Wajs)

otwarcie:

- wystawy fotograficznej "Żydzi" m.in. ze zbiorów lubelskiej Izby Pamięci Żydów Lublina, S. Kielszni, H.Gawareckiego i innych (fotokopie zdjęć A.Suski - MDK nr 2).
  - wystawy graficznych rekonstrukcji macew A.Trzczińskiego.
  - wystawy starych pocztówek ze zbioru R.Bohdziewicz.
  - prezentacja filmów dokumentalnych o tematyce żydowskiej.
- » miejsce: siedziba Teatru NN, ul.Grodzka 34

15 grudnia (czwartek)

godz 1600

- otwarcie wystawy "Świece na wietrze" - sztuka Żydów i o tematyce żydowskiej ze zbiorów Muzeum Lubelskiego "Zamek" w opr. R.Bartnik i E.Matysek
- » miejsce: Muzeum Lubelskie "Zamek"

godz 1700 - referaty:

- Symcha Wajs - "Żydzi w Lublinie w przededniu II wojny światowej" - wspomnienie.
- Robert Kuwalek - "Przemiany społeczno-kulturalne w środowisku Żydów lubelskich w XIX i XX wieku".
- Tadeusz Radzik - "Żydzi lubelscy w społeczności miasta XVI - XX wiek".

godz 2000

- Wieczór z pieśnią i opowieścią chasydzką w wykonaniu Symchy Kellera-Skowrońskiego - kantora synagogi łódzkiej.
- » miejsce: siedziba Teatru NN, ul Grodzka 34

16 grudnia (piątek)

godz 1600

- Andrzej Trzcziński - "Wartości historyczne, religijne i estetyczne starego cmentarza żydowskiego w Lublinie".
- Monika Adamczyk - "Związki pisarzy żydowskich z Lublinem".
- Renata Bartnik - "Malarze żydowscy w zbiorach Muzeum Lubelskiego".
- Władysław Panas - "Widzący z Lublina".

godz 2000

- "Gimpel Głupek" przedstawienie według opowiadania I.B.Singera w wykonaniu Aleksandra Sokolowskiego (aktora Teatru Polskiego w Bielsku-Białej).
- » miejsce: siedziba Teatru NN, ul. Grodzka 34